

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І КРИМІНОЛОГІЯ

Петро Володимирович Олійник,
канд. юрид. наук, асистент
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

УДК 343.7

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАВО НА МАЙНО» ЯК ПРЕДМЕТА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Стаття присвячена встановленню обсягу і змісту поняття «право на майно» як предмета злочинів проти власності, передбачених розділом VI Особливої частини Кримінального кодексу України. З врахуванням існуючих в науці кримінального права точок зору щодо поняття «право на майно» як предмета вказаних злочинів та аналізу положень цивільного законодавства України надане визначення цього поняття. Запропоновано внесення змін до чинного кримінального законодавства у порядку *de lege ferenda*.

Ключові слова: злочини проти власності, предмет злочину, майно, право на майно.

У науці кримінального права на даний час загального (на рівні родового поняття) легального (нормативно-правового) визначення предмета злочинів проти власності, передбачених розділом VI Особливої частини Кримінального кодексу України¹, не існує. Здебільшого науковці, досліджуючи зазначену проблему, обмежуються вказівкою лише на майно як предмет цих злочинів, що звісно не вирішує аналізовану проблему. При цьому під майном обґрунтовано розуміються речі, гроші, цінні папери, документи, що є еквівалентом вартості, та які характеризуються наступними обов'язковими (конститутивними) ознаками: *фізичною, економічною, соціальною та юридичною*. *Фізична ознака* майна означає те, що до нього відносяться предмети матеріального світу (речі), що

¹ Далі – КК.

можуть бути вилучені з володіння власника або іншого їх володільця, привласнені, спожиті, пошкоджені або знищені і які доступні для об'єктивного сприйняття зовні. *Економічна ознака* означає те, що майно має мінову (грошова оцінка, ціна) і споживчу вартість (господарсько-економічна або культурна цінність, корисність), здатне задовольняти матеріальні і пов'язані з ними потреби людини. Виразом вартості майна є його ціна, виражена у грошовому вимірі. *Соціальна ознака* майна як предмета злочину означає, що до нього відносять лише ті об'єкти матеріального світу, які є результатом вкладеної в них людської праці і які мають певну значущість (цінність), важливість як для окремої особи, так і певної соціальної групи, класу, народу, суспільства, людства в цілому. Указані об'єкти мають бути включеними у сферу суспільних відносин власності, тобто повинні бути залученими до фондів власника й мати певну цінність (значущість) для нього та інших суб'єктів відносин власності (привласнення). *Юридична ознака* означає, що предметом злочинних посягань на власність може бути тільки чуже для злочинця майно і він не має на нього ні дійсного, ні уявного (спірного) права. Майно належить на праві власності іншій особі (перебуває у її фондах) або знаходиться у її володінні з певних юридичних чи фактичних підстав.

Однак вирішення цього питання не повинно обмежуватись аналізом одного (хоча й найпоширенішого) вказаного виду предмета цих злочинів – майна, залишаючи поза увагою інші. З диспозицій статей 189 і 190 КК випливає, що предметом вимагання та шахрайства, поряд з чужим майном, визнається також і «право на майно». Встановлення обсягу і змісту даного поняття є одним з найбільш дискусійних і проблемних питань у межах вирішення проблем поняття предметів злочинів проти власності, передбачених Розділом VI Особливої частини КК.

На сучасному етапі розвитку кримінального права залишається невирішеним у даній галузі права визначення поняття «право на майно». Так, на думку Н. О. Лопашенко, кримінальне право не дає власного поняття майна, воно користується в основному тим, яке існує у цивільному праві, хоча й має певну специфіку. Враховуючи положення цивільного законодавства, автор відносить до майна: 1) речі, у тому числі їх різновид – гроші та цінні папери; 2) інше майно, якому не властиві ознаки речей – різні види енергії (теплова, електрична, газова); 3) майнові права, які на рівні цивільного законодавства дорівнюють до майна [13, с. 44]. Як бачимо, Н. О. Лопашенко не тільки визнає право на майно предметом злочинів проти власності, але й ототожнює його з майновими правами. На її думку, право на майно – це права власника або законного володільця майна відносно цього майна, що мають будь-яку форму зовнішнього вираження: форму документа чи предмета матеріального світу. Перелік конкретних прав є настільки широким, наскільки це дозволяє винному обернути чуже майно на свою користь або користь третіх осіб. Перш за все, це право володіння, використання та розпорядження майном, також право вимоги майна з іншого володіння та інші майнові права [13, с. 257].

Н. О. Антонюк зауважує, що у цивільно-правовому розумінні праву на майно відповідає поняття «майнові права», а тому вважає, що точнішим є визначення предмета злочинів проти власності як речей, майнових прав і дій майнового характеру [1, с. 63 – 64]. Під правом на майно дослідниця розуміє майнові права стосовно набуття права власності на річ шляхом відповідного документального оформлення або ж набуття права на отримання майна у майбутньому [2, с. 158].

Г. М. Борзенков навпаки зазначає: «Якщо під правом на майно розуміється право власності у повному обсязі, то нагадування про це має значення лише для уточнення моменту закінчення злочину» [19, с. 213]. Саме тому предметом злочину у таких випадках також виступає майно.

З. А. Незнамова тлумачить право на майно як юридичну категорію, яка включає певні повноваження власника, тобто право володіння, використання, розпорядження належним майном. При цьому вона вважає, що поняття «право на майно» не тотожне поняттю «майнові права». Останні можуть виступати предметом тільки одного злочину – спричинення майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою [21, с. 261]. Аналогічно сприймає право на майно А. Ю. Чупрова, яка як обов'язкову ознаку додає оформлення цього права документально [16, с. 414-415].

Ю. І. Ляпунов, не даючи точного визначення поняття права на майно, перераховує види документів, у яких воно може бути закріплено: заповіт, страховий поліс, доручення на отримання певних цінностей, різні види цінних паперів [22, с. 243]. Такої ж думки притримується О. М. Ігнатов [8, с. 369].

За твердженням Б. В. Волженкіна, при шахрайстві отримання права на майно може бути пов'язане з придбанням незаконним шляхом не тільки окремих правомочностей власника на чуже майно, але й права вимоги майна: вклад у банку, безготівкові гроші, бездокументарні цінні папери, закладене майно та інше [4, с. 23]. Його думку поділяє В. І. Лесняк [12, с. 11].

Широке тлумачення поняттю «права на майно» дано у роботі Л. В. Григорєвої. Вона вказує: «Матеріальним вираженням права на майно виступають документи майнового характеру (ощадні книжки, доручення, квитанції, жетони, пластикові кредитні картки)» [5, с. 16].

«Упредметнити» майнове право шляхом визнання предметом злочину документів, в яких це право закріплюється, пропонує В. М. Куц: «Що стосується права на майно, то... його можна розглядати як предмет лише умовно. У реальній дійсності предметом злочину виступає не право у власному сенсі, а наявні документи, що підтверджують вказане право» [11].

Л. М. Кривоченко предметом злочину, поряд із майном, визнає право на майно. Під правом на майно розуміється документ, що дозволяє отримати в свою власність майно (наприклад, заповіт на квартиру, договір дарування машини, боргова розписка тощо) [10, с. 505]. Визнання предметом злочинів проти власності, окрім майна, права на майно проголошують ряд інших науковців [14, с. 389-390; 15, с. 447]. При цьому під правом на майно розуміється

набута в результаті дій потерпілого можливість шахрая чи вимагача користуватися, володіти і розпоряджатися чужим майном.

С. М. Кочої вважає, що предметом усіх складів злочинів проти власності є майно. Право ж на майно охоплюється поняттям майна і є зайвим у диспозиції статті про шахрайство [9, с. 90-91].

О. І. Бойцов розглядаючи питання про предмет шахрайства зазначає: «Беручи до уваги, що безпредметних майнових відносин не буває (як не буває безпредметних суспільних відносин), можна стверджувати, що шахрайство також має свій предмет. Однак таким виступає не право на майно, а саме майно» [3, с. 217].

Своєрідною виявляється точка зору Н. Гуськової, яка визнає право на майно не тільки предметом шахрайства і вимагання, але й інших форм розкрадання. Так, на її думку, не викликає сумнівів, що вимога негайного переоформлення права власності на будь-яке нерухоме майно або видача доручення на вчинення вказаних дій під погрозою насильства в залежності від характеру насильства повинне бути кваліфіковане як розбій чи замах на грабіж [6, с. 18].

Таким чином, усі точки зору відносно поняття «право на майно», що мають місце у науці кримінального права, можуть бути зведені до наступних основних, принципово відмінних одна від одної: 1) право на майно виступає окремим різновидом майна і повністю охоплюється поняттям майно; 2) право на майно повністю співпадає з поняттям «майнові права» у цивільному законодавстві; 3) право на майно є правомочностями власника майна (тобто правомочності володіння, використання, розпорядження певним майном); 4) право на майно включає в себе не тільки правомочності власника, але й права вимоги майна; 5) право на майно ототожнюється з правами володільця обмеженого речового права.

Ми не згодні з тими науковцями, які вважають, що право на майно виступає окремим різновидом майна і повністю охоплюється поняттям майно. Так, законодавець у диспозиціях статей 189 і 190 КК встановив кримінальну відповідальність за незаконне заволодіння не тільки чужим майном, а й правом на майно, тобто предметами злочину у складі вимагання і шахрайства поряд із чужим майном є також і право на майно.

Для встановлення змісту поняття «право на майно» як предмета злочинів проти власності вважаємо за доцільне звернутися перш за все до розгляду положень чинного цивільного законодавства України, в якому закріплений такий споріднений цивільно-правовий інститут як «майнові права».

Цивільний кодекс України¹ майнові права визнає складовою частиною майна (ч. 1 ст. 190 ЦК). Аналіз норм цивільного права дає підстави зробити висновок, що майновими правами є суб'єктивні права учасників цивільних правовідносин, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням речами, а також майновими вимогами, що виникають між учасниками цивільного обігу з приводу цих речей та обміну цих речей, робіт і послуг.

¹ Далі – ЦК.

У ст. 3 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» [18] майнові права визначаються як будь-які права, пов'язані з майном, відмінні від права власності, зокрема права, що є складовими елементами права власності (права володіння, розпорядження, користування), а також інші специфічні права (права на провадження діяльності, використання природних ресурсів тощо) та права вимоги. Одночасно слід зазначити, що названий Закон застосовує поняття «майнові права» як відмінне від поняття «майно», під яким слід розуміти названі об'єкти в матеріальній формі, зокрема, земельні ділянки, будівлі й споруди (також їх невід'ємні частини), машини, обладнання, транспортні засоби тощо; паї, цінні папери; нематеріальні активи, у тому числі об'єкти права інтелектуальної власності; цілісні майнові комплекси всіх форм власності. Від дня набрання чинності ЦК об'єкти, що охоплювалися поняттям «майно», відповідно до названого Закону належать до поняття «речі». А поняття «майно», згідно з розглянутою статтею, охоплює як речі, так і майнові права.

Банківське законодавство визначення майнових прав містить у пункті 1.4 постанови Правління Національного Банку України № 49 від 08.02.2000 р., яким затверджено Положення про валютний контроль, а саме: майнові права – це права вимоги особи за зобов'язаннями, за якими вона є кредитором [17]. Відповідно до ст. 509 ЦК зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь іншої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Таким чином, найбільш повним визначенням майнових прав слід визнати положення статті 3 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», яке включає не тільки право вимоги, але й суб'єктивні права учасників правовідносин, пов'язаних, у тому числі, з правом володіння, використання та розпорядження майном.

Майнові права виникають з юридичних фактів, передбачених ЦК, іншими актами законодавства, а також таких, які хоч і не передбачені законом, але на підставі загальних засад і змісту цивільного законодавства породжують цивільні права та обов'язки. Майновим правам, до яких фактично зведені права вимоги, кореспондують обов'язки боржників, що також входять до складу майна і є дзеркальним відображенням майнових прав [23, с. 238]. Майнові права, відповідно до ч. 2 ст. 190 ЦК, є неспоживною річчю і визнаються речовими правами.

Отже, стосовно іншої точки зору фахівців у галузі кримінального права на те, що право на майно повністю співпадає з поняттям «майнові права» у цивільному законодавстві, зазначимо, що об'єктом права власності з врахуванням положень цивільного і кримінального законодавства можуть бути речі, сукупність речей, у тому числі гроші та цінні папери. Проблема майнових прав як об'єкта права власності потребує особливого розгляду, пам'ятаючи, що

відносно двох складів злочинів проти власності – шахрайства та вимагання, законодавець використовує, поряд з терміном «майно», термін «право на майно», і, як було розглянуто вище, останнє низка вчених розглядає як предмет цих злочинів. Для відповіді на питання, чи входять майнові права у склад майна як предмета злочинів проти власності та чи можливо визнати право на майно предметом цих злочинів, необхідно встановити співвідношення понять «майно», «майнові права» та «право на майно».

Виходячи з наявності різних визначень поняття «майно», воно може співвідноситися з поняттям «майнові права» як ціле і частина або як самостійні поняття. Усі цивільні права можна поділити на майнові і особисті немайнові. Перші пов'язані з майном і захищаються шляхом відшкодування заподіяних збитків, другі – пов'язані не з майном, а з благами нематеріального характеру і основними засобами їх захисту виступають інші способи. Оскільки право на майно не може бути не пов'язане з майном, то поняття «майнові права» і «право на майно» повинні співвідноситися як ціле та частина. Частину майнових прав складають права зобов'язальні, що за своєю суттю є правами на дії зобов'язаної особи, які полягають у передачі майна, виплаті боргу, виконанні роботи тощо. Так, кредитор має право як на гроші, які він передав у борг, так і на дії боржника щодо повернення боргу з дотриманням умов договору, тобто право вимоги. Якщо майно включає до себе відповідно до цивільного законодавства майнові права, то воно повинно включати і право на майно як частину цілого, однак статті 189 і 190 КК використовують ці терміни «майно» та «право на майно» як зовнішні один одному. У зв'язку з цим висновок може бути тільки один – поняття «майно» включає до себе тільки речі матеріального світу, а саме річ, сукупність речей, у тому числі гроші та цінні папери.

Стосовно права на майно, то ототожнювати вказане поняття з поняттям «майнові права» є неприйнятним, у тому числі виходячи з того, що закон про кримінальну відповідальність прямо говорить не про «майнове право», а про «право на майно», недвозначно вказуючи на речово-документарну природу предмета посягання, тоді як «роботи, послуги, результати творчої діяльності майном не виступають, хоча права на них і входять до складу майна» [7, с. 14]. Таким чином, правом на майно виступає речове право стосовно певного виду майна, яке полягає в отриманні усієї сукупності або окремої частини прав власності на майно, а саме права володіння, користування або розпорядження [20, с. 193].

Зрозуміло, що предмет досліджуваних злочинів повинен знаходитися у межах змісту поняття предмета злочину взагалі. Більшістю вчених підтримується теза про те, що предмет злочину це завжди річ матеріального світу, у зв'язку з чим слід визнати, що і предметом злочину проти власності може бути тільки річ матеріального світу, а саме майно (у вузькому розумінні цього слова, а саме річ (сукупність речей), гроші та цінні папери). При заволодінні правом на майно винній особі для того, щоб реалізувати це право, тобто заволодіти самим майном, необхідно вчинити ще й інші, додаткові дії. Напри-

клад, здійснити державну реєстрацію об'єкта нерухомості, транспортного засобу, отримати готівку в банкоматі (при використанні банківської платіжної картки, якою особа заволоділа шляхом шахрайства чи вимагання), установі банку (при використанні ощадної книжки на пред'явника тощо), пройти процедуру нотаріального оформлення об'єктів спадкового майна та ін. Таким чином, кінцевою метою злочинця при заволодінні чи вимозі передачі права на майно теж є майно, що володіє фізичною, економічною, соціальною та юридичною ознаками та яке намагається отримати винний шляхом вимагання або шахрайства. Однак законодавець, враховуючи небезпечність таких форм викрадань (коли особа не тільки фактично заволодіває майном, але й отримує певні зовнішньо законні атрибути влади над ним (документи, доручення, спадщина тощо)) переносить момент закінчення такого злочину на більш ранню стадію. У цьому випадку об'єктивна сторона злочину конструюється за формою усіченого складу, відрізняючись від загального розуміння викрадення лише моментом закінчення злочину. Така позиція законодавця пояснюється, зокрема, значною розповсюдженістю на теперішній час використання серед населення безготівкових грошових розрахунків, в тому числі за допомогою банківських платіжних карток, випадків незаконного заволодіння як рухомим, так і нерухомим майном громадян тощо.

У зв'язку з викладеним, необхідно відмежовувати протиправне заволодіння документами або іншими предметами документарної форми, в яких закріплено право на чуже майно (тобто відповідні правовстановлюючі документи тощо), від заволодіння документами або предметами, які надають винній особі можливість користуватися лише певними послугами майнового характеру і не надають права на заволодіння чужим майном. У даному разі мова йде, наприклад, про проїзні білети на транспорт та транспортні абонементи, у тому числі жетони й картки для оплати проїзду у метро; білети та абонементи на відвідування театральних спектаклів, концертів, кіносеансів, циркових та інших видовищ тощо; білети різних лотерей; знаки поштової оплати; жетони, що замінюють гроші; оплачені магазинні чеки; талони на паливно-мастильні матеріали, інші. Усі вказані та подібні документи мають вартість (коли вони оплачені) і дорівнюють сумі, яку б заплатили при загальному порядку отримання таких товарів, а також послуг майнового характеру. Тому зазначені документи і предмети не можуть відноситись до поняття «права на майно» як предмета злочинів проти власності, а незаконне заволодіння такими документами та предметами необхідно вважати заволодінням чужим майном.

Отже, під *правом на майно* слід розуміти речове право, що виражається у всій сукупності або частині правомочностей власника щодо певного майна – права володіння, користування й розпорядження ним. Предметом злочину в такому разі теж є майно, яке намагається отримати винний шляхом вимагання або шахрайства. Однак момент закінчення цієї форми заволодіння чужим майном законодавцем перенесено на більш ранню стадію (усічений склад злочину).

За цими ж підставами доцільно, на наш погляд, визнати в кримінальному законі предметом злочину в складі розбою (ст. 187 КК) не тільки чуже майно, але й право на майно. У цьому разі особа, яка вчиняє розбійний напад, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства, намагається заволодіти чужим майном, право на яке закріплено у відповідних документах або інших предметах документарної форми шляхом реалізації прав на таке майно, зазначених у правовстановлюючих документах. У особи, яка протиправно отримує право на чуже майно в результаті розбійного нападу, виникає реальна можливість розпорядитися правами на майно, тобто реалізувати ці права (гроші, речі, цінні папери, тощо), що містяться у предметах документарної форми, або іншим чином розпорядитися даними предметами, що закріплюють право на майно – передати іншій особі, використати за призначенням, подарувати, іншим чином розпорядитися як своїми власними.

Список літератури: 1. Антонюк Н. О. Кримінальна відповідальність за заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою : моногр. / Н. О. Антонюк. – Львів : ПАІС, 2008. – 216 с. 2. Антонюк Н. О. Кримінально-правова охорона власності : навч. посібник / Н. О. Антонюк. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 514 с. 3. Бойцов А. И. Преступления против собственности / А. И. Бойцов. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2002. – 775 с. 4. Волженкин Б. В. Мошенничество / Б. В. Волженкин. – СПб. : Изд-во С.-Петерб. юрид. ин-та Ген. прокуратуры РФ, 1998. – 36 с. 5. Григорьева Л. В. Уголовная ответственность за мошенничество / Л. В. Григорьева. – Саратов : СГАП, 1999. – 116 с. 6. Гуськова Н. Недвижимое имущество как предмет хищения / Н. Гуськова // Угол. право. – 2003. – № 1. – С. 18–20. 7. Клепицкий И. А. Недвижимость как предмет хищений и вымогательства / И. А. Клепицкий // Государство и право. – 2000. – № 12. – С. 11–19. 8. Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации / под общ. ред. В. М. Лебедева. – 3 изд., испр. и доп. – М. : Юрайт-Издат, 2004. – 917 с. 9. Кочои С. М. Ответственность за корыстные преступления против собственности : учеб.-практ. пособие / С. М. Кочои. – 2-е изд., доп. и перераб. – М. : Юрист, 2000. – 288 с. 10. Кримінальний кодекс України : Науково-практичний коментар / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – вид. третє, переробл. та доповн. – Х. : Одісей, 2006 – 1184 с. 11. Куц В. Н. О непосредственном объекте вымогательства / В. Н. Куц // Проблемы социалист. законности. – Харьков, 1985. – Вып. 17. – С. 113–116. 12. Лесняк В. И. Мошенничество : уголовно-правовой и криминологический аспекты : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология ; уголовно-исполнительное право» / В. И. Лесняк. – Екатеринбург, 2000. – 21 с. 13. Лопашенко Н. А. Преступления против собственности : теоретико-прикладные исследования : моногр. / Н. А. Лопашенко. – М. : ЛексЭст, 2005. – 408 с. 14. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред. С. С. Яценко. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К. : А.С.К., 2002. – 968 с. 15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – К. : Каннон, А.С.К., 2002. – 1104 с. 16. Научно-практический комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации : в 2-х т. / под ред. П. Н. Панченко. – Н. Новгород : НОМОС, 1996. – Т. 1. – 622 с. 17. Про затвердження Положення про валютний контроль [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного Банку України від 08.02.2000 р., № 49. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0209-00>. – Заголовок з екрана. 18. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України від 12.07.2001 р., № 2658–III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 47. – Ст. 251. 19. Уголовное право Российской Федерации. Особенная часть : учеб. / под

ред. Г. Н. Борзенкова, В. С. Комиссарова. – М. : Олимп-АСТ, 1997. – 752 с. **20.** Уголовное право. Особенная часть : учебник / отв. ред. И. Я. Козаченко, З. А. Незнамова, Г. П. Новоселов. – М. : ИНФРА-М-НОРМА, 1997. – 768 с. **21.** Уголовное право. Особенная часть : учебник / отв. ред. И. Я. Козаченко, З. А. Незнамова, Г. П. Новоселов. – М. : Норма, 2001. – 960 с. **22.** Уголовное право. Особенная часть : учебник / под ред. Н. И. Ветрова, Ю. И. Ляпунова. – 3-е изд., испр. и доп. – М. : Нов. юрист, 1998 – 768 с. **23.** Цивільний кодекс України : постатейн. комент. у 2-х ч. / кер. авт. кол. та відп. ред. А. С. Довгерт, Н. С. Кузнєцова. – К. : Юстиніан, 2005. – Ч. 1. – 680 с.

**К ВОПРОСУ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПОНЯТИЯ «ПРАВО НА ИМУЩЕСТВО»
КАК ПРЕДМЕТА ПРЕСТУПЛЕНИЙ ПРОТИВ СОБСТВЕННОСТИ**

Олейник П. В.

Статья посвящена установлению объема и содержания понятия «право на имущество» как предмета преступлений против собственности, предусмотренных разделом VI Особенной части Уголовного кодекса Украины. С учетом существующих в науке уголовного права точек зрения относительно понятия «право на имущество» как предмета указанных преступлений и анализа положений гражданского законодательства Украины дано определение этого понятия. Предложено внесение изменений в действующее уголовное законодательство в порядке *de lege ferenda*.

Ключевые слова: преступления против собственности, предмет преступления, имущество, право на имущество.

**AS TO THE DEFINITION OF "THE RIGHT TO PROPERTY"
AS THE SUBJECT OF CRIMES AGAINST PROPERTY**

Oliinyk P. V.

Article is devoted to establishing the scope and content of the concept of "right to property" as the subject of crimes against property under Section VI of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine. Given the existing criminal law in science perspectives on the concept of the "right to property" as the subject of these crimes and the analysis of the provisions of the civil legislation of Ukraine provides a definition of the concept. Proposed amendments to existing criminal laws in order of *de lege ferenda*.

Key words: crimes against property, the subject of crime, property, the right to property.

Надійшла до редакції 04.06.2014 р.